

DESNONAMENTS DE PERSONES EN SITUACIÓ DE VULNERABILITAT DURANT LA PANDÈMIA

(Barcelona, 14 de setembre - 23 d'octubre de 2020)

1. CONTEXT I DADES GENERALS

Aquest document fa referència als desnonaments de persones en situació extrema de vulnerabilitat de la ciutat de Barcelona, des del 14 de setembre, data en què els jutjats van reprendre l'activitat judicial interrompuda amb motiu de la primera onada de la covid-19, fins al 23 d'octubre passat.

La vulnerabilitat extrema d'aquestes famílies ve donada per diverses circumstàncies, com el fet de tractar-se de persones grans o amb malalties cròniques, nuclis monoparentals femenins o famílies amb criatures. A aquestes situacions sempre se suma la vulnerabilitat econòmica, és a dir, estem parlant d'unitats familiars sense estalvis, sense patrimoni i amb ingressos econòmics mínims, que fluctuen entre els que proporciona la renda de ciutadania —430 euros mensuals— i els 1.500 euros. Persones, en definitiva, incapaces d'assumir un lloguer a preu de mercat.

Aquesta informació procedeix de la Unitat Antidesnonaments de l'Ajuntament de Barcelona, el propòsit de la qual és fer una mediació amb la part propietària per evitar la pèrdua del domicili familiar. Amb aquest objectiu en ment, la Unitat Antidesnonaments ofereix diferents ajuts, des del pagament del lloguer i dels deutes acumulats, sempre que es tracti de petits propietaris —més d'un milió d'euros en ajuts municipals d'aquest tipus el 2019—, fins a la incorporació de l'habitatge a la Borsa de Lloguer Social de la ciutat, la qual ofereix un aval davant impagaments i ajuts de fins a 20.000 euros per rehabilitar el pis. Des que es va crear a finals del 2015, la unitat ha intervingut en més de 10.000 desnonaments.

En concret, en el període que va del 14 de setembre al 23 d'octubre d'aquest any, en poc més d'un mes, l'Ajuntament ha tingut coneixement de 443 ordres judicials de desnonament. Aquest gairebé mig centenar de desallotjaments afectava 748 persones adultes en situació de vulnerabilitat, amb 463 nenes i nens a càrrec. És a dir, en poc més d'un mes i en plena pandèmia, a la ciutat de Barcelona 1.211 persones i menors vulnerables han estat víctimes d'almenys un intent de desallotjament.

Es tracta de llançaments de persones en situació de pobresa que no poden acollir-se a la moratòria del Govern de l'Estat perquè la seva vulnerabilitat econòmica i social és anterior a la pandèmia, o bé perquè els manca un títol legal sobre l'habitatge en el qual resideixen.

De fet, el 80% de les unitats familiars en procés de perdre el seu habitatge viuen sota el llindar de la pobresa, compleixen els requisits per accedir a un habitatge públic i, en el cas de les que resideixen en habitatges de grans tenidors, moltes vegades, tenen dret a rebre una oferta de lloguer social segons les lleis d'emergència d'habitatge vigents a Catalunya (vegeu el punt 2 del present informe).

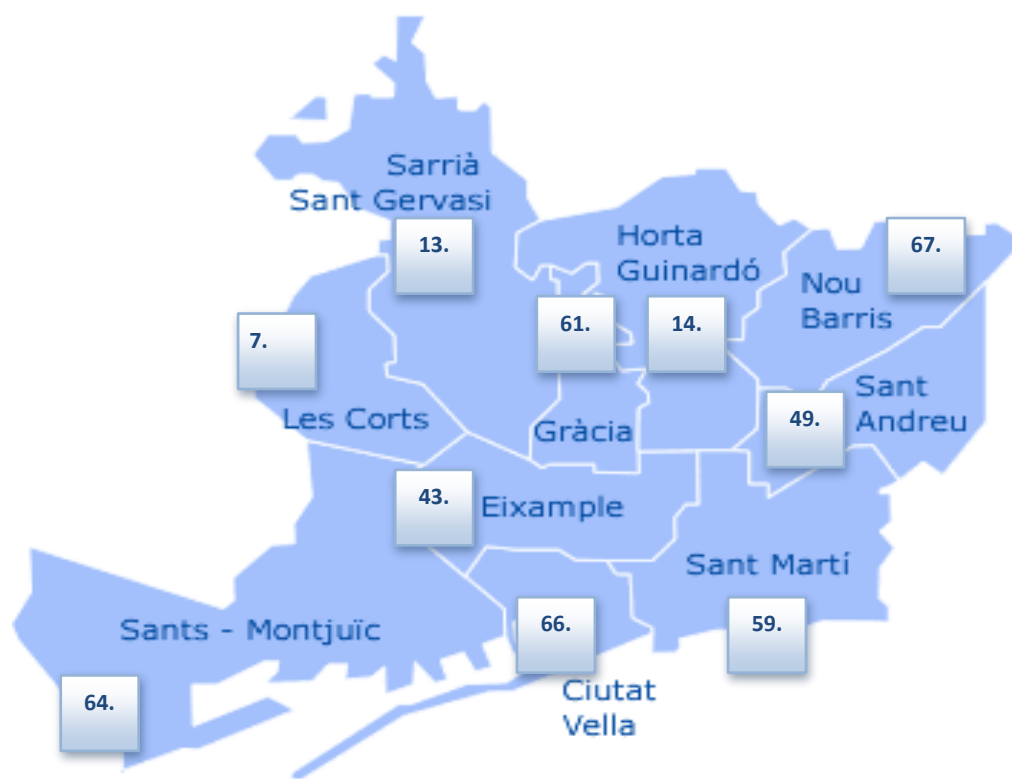
Així, malgrat disposar d'informes de vulnerabilitat social i econòmica, la regulació actual deixa aquestes famílies fora de la moratòria, i les obliga a patir, en el termini de poques setmanes, intents successius d'expulsió. Una roda que no para, i que es dona amb especial cruïsa a les zones més castigades econòmicament de la ciutat, en què veïns i associacions es concentren davant les mateixes portes per tornar a parar desnonaments ajornats anteriorment.

Els nostres equips sobre el terreny reporten un augment alarmant de la tensió i la crispació veïnal. La sensació de desesperació i, molt especialment, de desemparament institucional, davant el duríssim context actual, es veu agreujada per les actuacions dels Mossos d'Esquadra, cada vegada més nombroses i contundents.

La presència policial desproporcionada, els intents de desnonament durant la matinada o ja entrada la nit durant aquesta segona onada de la pandèmia, no només vulnereu els compromisos internacionals sobre drets humans, sinó que comprometen la salut de les famílies afectades i també de les professionals que les atenen.

La distribució territorial dels llançaments constata l'especial incidència en barris durament afectats per la pandèmia, com ara el Raval, el Carmel o l'Antiga Esquerra de l'Eixample. De fet, durant el període analitzat, s'han assenyalat desnonaments a famílies amb almenys un membre encomanat o menors en situació d'aïllament.

Desgraciadament, a les 1.211 persones vulnerables en procés d'expulsió ateses per l'Ajuntament (un volum que desborda la capacitat dels equips municipals) caldria sumar-hi les unitats familiars desallotjades per procediments penals no necessàriament vinculats a activitats de delinqüència —moltes parts propietàries estan sol·licitant aquest tipus de procediments per desallotjar famílies vulnerables—, que no són comunicats a l'Ajuntament malgrat que afecten també, moltes vegades, nenes i nens. Desconeixem la xifra exacta d'aquest tipus de desnonaments, però algunes fonts els xifren en diversos centenars més, que se sumarien al gairebé mig miler dels que sí que tenim constància oficial.

Població total afectada: 1.211

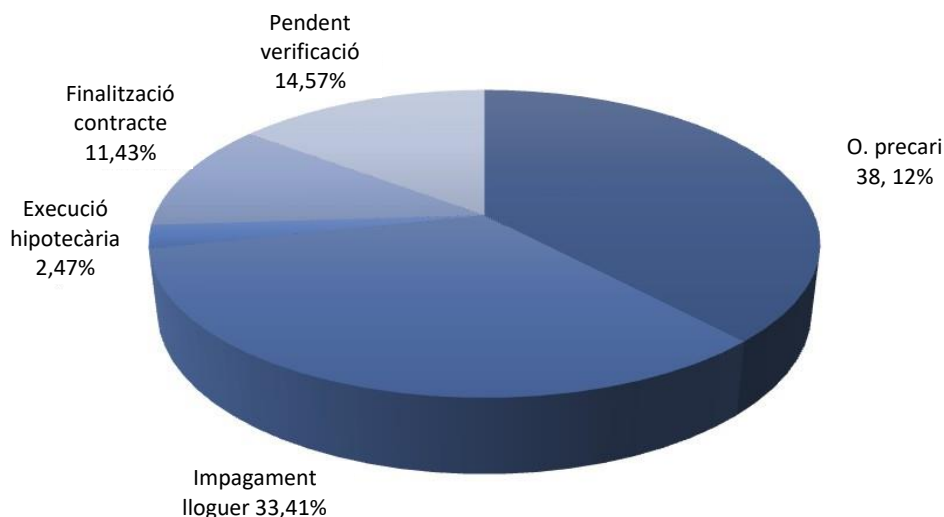

748 adults

463 menors

Al gràfic següent s'observa que la majoria de desallotjaments afecten famílies en situació de vulnerabilitat extrema que ocupen habitatges buits (38,12%), majoritàriament propietat de bancs, entitats financeres o societats limitades que es neguen a oferir-los un lloguer social malgrat que estan obligats legalment a fer-ho d'acord amb la legislació catalana.

El segon col·lectiu són unitats familiars que vivien de lloguer i pagaven la seva renda amb normalitat fins que un dels adults va perdre la feina i la situació econòmica va fer materialment impossible satisfer la renda (33,41%).

En últim lloc, es pot destacar que la falta de comunicació amb els jutjats significa que l'Ajuntament coneix el 14,5% de les famílies durant els dies previs al desallotjament, amb un marge de temps tan escàs que és gairebé impossible iniciar cap mediació amb la part propietària.

2. CARACTERÍSTIQUES DE LA PROPIETAT

L'aprovació, l'any 2015, de la llei d'emergència d'habitatge i contra la pobresa energètica al Parlament de Catalunya, introdueix la definició de *gran tenidor d'habitatge*. Així, la Llei 24/2015 estableix que les persones jurídiques titulars d'una superfície habitable de més de 1.250 metres quadrats es consideren grans tenidors i estan subjectes a l'obligació d'oferir lloguer social a les famílies en situació de vulnerabilitat acreditada, amb l'objectiu d'evitar el desnonament. L'any 2019, per mitjà del Decret Llei 17/2019, de mesures urgents per millorar l'accés a l'habitatge, es va modificar la definició de *gran tenidor* i es va establir que és tota persona jurídica o física amb més de 15 habitatges.

En l'anàlisi de les 443 ordres de desnonament es pot observar que més del 50% han estat impulsades per grans tenidors. És a dir, empreses, bancs i persones físiques que tenen escripturats al seu nom més de 15 habitatges a Catalunya i que, en molts casos, estan incomplint la legalitat vigent. La resta dels llançaments, el 36% , procedeixen de "petits propietaris", categoria que engloba persones i empreses amb menys de 15 habitatges escripturats. Tal com ja s'ha indicat en el punt 1 d'aquest informe, en el cas de petits propietaris, durant el procés de mediació s'activen ajuts per cobrir deutes per impagaments i ajuts al lloguer, i s'ofereix la possibilitat de llogar l'habitatge a través del Programa de borsa municipal, que ofereix diversos avals (impagaments, reparacions) i cobreix rehabilitacions de fins a 20.000 euros.

El deure dels grans propietaris d'oferir un lloguer social està generant males praxis consistentes a escripturar els habitatges a nom de diferents empreses que en realitat pertanyen a un mateix entramat empresarial. Fins ara, a la ciutat de Barcelona s'ha detectat i sancionat tres vegades aquesta infracció.

Gran tenidor	222
Petit tenidor	161
P. verificació	60
TOTAL	443

1. CONCLUSIONS

Aquest informe documenta la situació de més de mil persones en circumstàncies d'extrema vulnerabilitat ateses per l'Ajuntament de Barcelona que estan a punt de perdre casa seva en plena pandèmia, sense alternativa d'habitatge.

Estem parlant només dels casos coneguts per l'Ajuntament a la ciutat de Barcelona. La falta de dades oficials en els àmbits autonòmic i estatal fa difícil calcular quantes persones més es troben en la mateixa situació a tot el país. Tanmateix, sigui quina sigui la dada exacta, es pot afirmar que els ajuntaments estem desbordats, no tenim els milers i milers d'habitatges públics necessaris per allotjar dignament totes les famílies necessitades.

Els equips municipals, les entitats socials, les associacions de veïns i les mateixes famílies afectades alerten d'un grau de desesperació i crispació molt preocupant. Aquestes alarmes fan témer un esclat social que es podria evitar ampliant la moratòria a totes les famílies en situació de vulnerabilitat, amb independència de si la seva precarietat és conseqüència directa de la covid-19 o no.

En aquest context, i davant l'esclat de la segona onada de la pandèmia, és molt urgent ampliar la moratòria de llançaments a totes les persones en situació de vulnerabilitat. En realitat, són molts els països que tenen prohibit fer-ho durant èpoques de fred, fins i tot sense patir una pandèmia.

